

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT OVER
ARREST 34/2020**

Het Hof vernietigt de wet die de activiteit van de kerncentrales Doel 1 en Doel 2 verlengt, bij gebrek aan voorafgaande milieueffectrapporteringen, maar handhaaft de gevolgen ervan tot uiterlijk 31 december 2022

Het Grondwettelijk Hof vernietigt de wet die de industriële elektriciteitsproductie door de kerncentrales Doel 1 en Doel 2 tot in 2025 verlengt, op basis van de antwoorden die het Hof van Justitie van de Europese Unie had gegeven op prejudiciële vragen die waren gesteld. Volgens het Grondwettelijk Hof had de aanneming van de wet moeten worden voorafgegaan door een milieueffectbeoordeling en een raadpleging van het publiek over het principe van de verlenging van de centrales en over de gevolgen van die verlenging inzake moderniserings- en beveiligingswerkzaamheden, alsook door een grensoverschrijdende beoordeling. Ook de milieueffecten hadden vooraf moeten worden beoordeeld, rekening houdend met de potentiële gevolgen van de wet voor beschermde gebieden. Gelet op het bestaan van een ernstig risico van onderbreking van de elektriciteitsbevoorrading van het land, handhaaft het Hof de gevolgen van de vernietigde wet evenwel tot het aannemen van een nieuwe wet, uiterlijk op 31 december 2022.

1. Context van de zaak

De vzw « Inter-Environnement Wallonie » en de vzw « Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen » hebben beroep ingesteld tot vernietiging van de wet van 28 juni 2015 « tot wijziging van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie met het oog op het verzekeren van de bevoorradingszekerheid op het gebied van energie ». Bij die wet wordt de datum van de desactivering en van het einde van de industriële elektriciteitsproductie van de kerncentrales Doel 1 en Doel 2 uitgesteld tot in 2025.

De verzoekende partijen klagen aan dat de bestreden wet niet is voorafgegaan door een milieueffectrapportering, noch door een procedure die inspraak van het publiek mogelijk maakt, met schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en van het recht op een gezond leefmilieu, die verband houden met verschillende internationale verdragen en Europese richtlijnen.

De nv « Electrabel », eigenaar en exploitant van de centrales Doel 1 en Doel 2, is tussengekomen in de procedure.

Bij zijn arrest nr. 82/2017 van 22 juni 2017 heeft het Hof verschillende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie gesteld (<https://www.const-court.be/public/n/2017/2017-082n-info.pdf>). Dat Hof heeft die vragen beantwoord bij een arrest

van 29 juli 2019 (C-411/17) (beschikbaar op <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2019-07/cp190100nl.pdf>).

Bij dat arrest beslist het Hof van Justitie dat het project betreffende de verlenging van de levensduur van de centrales Doel 1 en 2 moet worden geacht risico's op milieueffecten met zich mee te brengen die qua omvang vergelijkbaar zijn met de risico's die zich voordeden bij de oorspronkelijke ingebruikname van de centrales. Bijgevolg moet een dergelijk project aan de milieueffectbeoordeling worden onderworpen waarin is voorzien in de richtlijn betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (MEB-richtlijn). Het Hof van Justitie beslist eveneens dat een passende beoordeling van de gevolgen van het project voor de betrokken beschermde gebieden dient plaats te vinden, met toepassing van de Habitatrichtlijn. Ten slotte machtigt het Hof van Justitie het Grondwettelijk Hof ertoe de gevolgen van de wet houdende verlenging te handhaven voor zover die handhaving ertoe strekt het reële en ernstige risico af te wenden dat de elektriciteitsbevoorrading wordt onderbroken, gedurende de tijd die strikt noodzakelijk is om een einde te maken aan de onrechtmatigheid.

2. Beoordeling door het Grondwettelijk Hof

2.1. De bestaanbaarheid van de bestreden wet met de MEB-richtlijn

Het Hof heeft zich allereerst moeten uitspreken over de bestaanbaarheid van de bestreden wet met de MEB-richtlijn. Die richtlijn voorziet in de verplichting om te verzekeren dat een vergunning vereist is voor projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben en dat een beoordeling van de milieueffecten ervan plaatsvindt. De richtlijn is evenwel niet van toepassing op projecten die in detail worden aangenomen via een nationale wet, voor zover de doelstellingen die met de richtlijn worden nagestreefd, waaronder het verstrekken van informatie, worden bereikt via de wetgevingsprocedure.

In het licht van de preciseringen door het Hof van Justitie over de toepassing van die uitzondering stelt het Hof vast dat de parlementsleden zich hebben beperkt tot een stemming over de verlenging van de centrales, maar niet over de moderniseringswerkzaamheden die daartoe noodzakelijk zijn. De parlementsleden beschikten daarenboven niet over voldoende informatie. Het Hof besluit daaruit dat **de bestreden wet aan de vereisten inzake milieueffectbeoordeling en inspraak van het publiek van de MEB-richtlijn is onderworpen** (B.13 tot B.17).

Volgens het Hof is **de beslissing tot verlenging van de centrales** onlosmakelijk verbonden met de **moderniseringswerkzaamheden** ervan. Beide vormen dus een project dat het voorwerp moest uitmaken van een milieueffectbeoordeling, met raadpleging van het publiek, dat eveneens aan een grensoverschrijdende beoordelingsprocedure moest worden onderworpen, aangezien het aanzienlijke milieueffecten in een andere lidstaat kan hebben. Die beoordeling diende plaats te vinden vóór de toekenning van de vergunning (B.18).

Volgens het Hof beschikten de parlementsleden, op het ogenblik van het aannemen van de bestreden wet, over de lijst van noodzakelijke werkzaamheden en over een LTO-draft van Electrabel. Het was dus mogelijk alle gevolgen van de beslissing tot verlenging vast te stellen en te beoordelen. Met de bestreden wet heeft de wetgever een kaderbesluit genomen waarin het principe van de verlenging van de centrales met tien jaar wordt vastgelegd. De uitvoering van die beslissing en de gevolgen ervan inzake moderniserings- en beveiligingswerkzaamheden waren vastgesteld op het ogenblik van het aannemen van de bestreden wet. **Die had bijgevolg moeten worden voorafgegaan door een milieueffectbeoordeling en een raadpleging van het publiek over het principe van de verlenging van de kerncentrales, alsook over de gevolgen van die verlenging inzake moderniserings- en beveiligingswerkzaamheden** (B.19).

2.2. De bestaanbaarheid van de bestreden wet met de Habitat- en Vogelrichtlijn

Om dezelfde redenen, stelt het Hof vast dat de bestreden wet de principiële beslissing vormt die geldt als vergunning van een project in de zin van de Habitatrichtlijn. **Zij moest het voorwerp uitmaken van een passende beoordeling van de milieueffecten.** De mogelijke gevolgen voor de gebieden die op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden beschermd, konden voldoende worden vastgesteld en het was waarschijnlijk dat de verlenging van de levensduur van de centrales aanzienlijke gevolgen voor die beschermde gebieden zou hebben (B.22 tot B.25).

2.3. De handhaving van de gevolgen

Rekening houdend met de vastgestelde schendingen, **vernietigt het Hof de bestreden wet** in haar geheel.

Op verzoek van de Ministerraad en van de nv « Electrabel » gaat het Hof na of het de gevolgen van de vernietigde wet kan handhaven en, in voorkomend geval, onder welke voorwaarden.

Overeenkomstig het arrest van het Hof van Justitie onderzoekt het Hof of er een reëel en ernstig risico bestaat dat het zonder meer vernietigen van de bestreden wet ertoe leidt dat de elektriciteitsbevoorrading van België wordt onderbroken. Het Hof gaat eveneens na of niet op een andere manier het hoofd kan worden geboden aan dat risico, met name door elektriciteit uit andere lidstaten in te voeren.

Het Hof besluit dat aan die twee voorwaarden is voldaan en **beslist dus om de gevolgen van de bestreden wet te handhaven.** Aangezien de handhaving van de gevolgen moet worden beperkt tot de tijd die strikt noodzakelijk is om een einde te maken aan de vastgestelde onrechtmatigheid, geldt die handhaving **uiterlijk tot 31 december 2022.** Het betreft immers de tijd die strikt noodzakelijk is om het de wetgever mogelijk te maken een wetgevingsprocedure tot een goed einde te brengen tijdens welke de vereiste milieueffectrapporteringen, met inbegrip van inspraak van het publiek en een grensoverschrijdende raadpleging, zullen kunnen plaatsvinden.

Het Grondwettelijk Hof is een rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten of ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren of schorsen wegens de schending van een grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de griffie en de referendarissen die met de persrelaties zijn belast, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Gelet op de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest uiteengezette redeneringen, noch de specifieke nuancerings van het arrest.

Het arrest nr. 34/2020 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, [www.grondwettelijk-hof.be](https://www.const-court.be/public/n/2020/2020-034n.pdf) (<https://www.const-court.be/public/n/2020/2020-034n.pdf>).

Contactpersonen voor de pers

Sarah Lambrecht | sarah.lambrecht@grondwettelijk-hof.be | 02/500.12.83

Frank Meersschaut | frank.meersschaut@grondwettelijk-hof.be | 0475/325.218

Volg ons via Twitter [@ConstCourtBE](https://twitter.com/ConstCourtBE)